

Преузето са <https://pravno-informacioni-sistem.rs>

Службени гласник РС 34/2026, Датум: 17.4.2026.

1412

На основу члана 20. став 3. Закона о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС”, бр. 101/15, 95/18 – др. закон и 40/21),

Министар рударства и енергетике доноси

ПРАВИЛНИК

о утврђивању Годишњег програма основних геолошких истраживања за 2026. годину

Члан 1.

Овим правилником утврђује се Годишњи програм основних геолошких истраживања из области: основних геолошких истраживања за израду геолошких карата, хидрогеолошких истраживања, инжењерскогеолошких истраживања, истраживања минералних ресурса, геодиверзитета и геоеколошких истраживања.

Члан 2.

Основна геолошка истраживања из члана 1. овог правилника, вршиће се према Годишњем програму основних геолошких истраживања за 2026. годину, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 344867 2026

У Београду, 17. априла 2026. године

Министар,

Дубравка Ђедовић Хандановић, с.р.

ГОДИШЊИ ПРОГРАМ ОСНОВНИХ ГЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА ЗА 2026. ГОДИНУ

ЦИЉ ИЗВОЂЕЊА ОСНОВНИХ ГЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА

Циљ реализације Програма основних геолошких истраживања за 2026. годину (у даљем тексту: Програм) је изучавање литосфере; утврђивање потенцијалности подручја у погледу проналажења минералних сировина; утврђивање стања и карактеристика стена и тла; утврђивање стања, потенцијала и могућности коришћења ресурса подземних вода и геотермалне енергије као вида обновљиве енергије, утврђивање инжењерскогеолошких карактеристика тла и геотехничких особина тла за потребе планирања намене простора и погодности терена за изградњу и хазарда од природних непогода; обављање истраживања ради израде геолошких карата и заштите животне средине, на простору Републике Србије.

Планирана је реализација основних геолошких истраживања према годишњем програму, која ће обухватити:

- 1) основна геолошка истраживања за израду геолошких карата;
- 2) основна истраживања геолошких ресурса у области хидрогеолошких, инжењерскогеолошких истраживања, истраживања металичних и неметаличних минералних ресурса;
- 3) израду пројеката и студија из области геодиверзитета и геоекологије као и других пројеката и студија по налогу надлежног Министарства;
- 4) израда база података и остале стручне активности.

I. ОСНОВНА ГЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА ЗА ИЗРАДУ ГЕОЛОШКИХ КАРАТА ОПШТЕГ ТИПА И ПРАТЕЋИХ ТУМАЧА

Програмом се планира наставак теренских, лабораторијских и кабинетских истраживања у оквиру пројеката израде Геолошке карте Србије размере 1:50.000 (у даљем тексту: ГК Србије). Поред планираних истражних радова, обавезан сегмент програма је и векторизација и уношење листова геолошких карата у Геолошки информациони систем Србије (у даљем тексту: ГеолИСС), што подразумева нови приступ истраживању, заснован на коришћењу свих доступних података, укључујући податке добијене израдом тематских геолошких карата, као и податке истраживања металичних, неметаличних и енергетских минералних сировина, хидрогеолошких и инжењерскогеолошких истраживања.

1.1. Геолошка карта Србије размере 1:50.000

Основни значај геолошке карте једне земље огледа се у свеобухватном и систематском сагледавању геолошке грађе државне територије, што представља предуслов за поуздано утврђивање постојећих природних геолошких ресурса и планирање њихових даљих истраживања и одрживог коришћења. Израдом геолошке карте успоставља се квалитетна геолошка основа формационог типа, која служи као основа за израду низа тематских и специјализованих карата и студија, од изузетног значаја за привредни развој, просторно планирање и заштиту животне средине.

Израда Геолошке карте Србије представља сложен и вишегодишњи истраживачки процес. Време потребно за израду појединачних листова геолошке карте у великој мери зависи од сложености геолошке грађе терена, као и од степена његове претходне истражености и расположивости постојећих података.

У 2026. години планира се наставак геолошких истраживања на изради ГК Србије на три листа и почетак геолошких истраживања на једном листу, и то:

- лист Сјеница 1 и Пећ 1, III година истраживања, наставак истраживања;
- лист Лапово 1, III година истраживања, истраживања;
- лист Пожаревац 1 и 2, II година истраживања, наставак истраживања;
- лист Ваљево 3, I година истраживања, почетак истраживања и
- лист Пирот 4, I година истраживања, почетак истраживања.

У 2026. години планирани су кабинетски и теренски истражни радови.

Листови геолошке карте предвиђени програмом за 2026. годину представљају наставак и допуну истраживања великих геотектонских целина. Лист Ваљево 3 у географском и геотектонском смислу припада унутрашњим Динаридима, у оквиру венца Подрињско-ваљевских планина. Простор листа обухвата геотектонске јединице Јадарске јединице, Западновардарског офиолитског појаса и Дринско-ивањичке јединице. У оквиру наведених јединица заступљене су разноврсне палеозојске и мезозојске формације, док су вулканске стене у њиховом саставу подређеног обима. Израдом листа Ваљево 3 – палеозојско-мезозојски простор овог дела западне Србије био би у потпуности формационо рашчлањен и заокружен, чиме би се на одговарајући начин окончала једна значајна етапа формационих геолошких истраживања државне територије.

Простор листа Пирот 4 припада Карпато-балканској геотектонској јединици, у оквиру венца Старе планине, Руја и Видлича. На овом простору доминирају карбонатне мезозојске формације, уз подређено присуство палеозојских и магматско-метаморфног комплекса, као и неогених седимената Пиротског басена и квартарних наслага. Израдом ових листова употпунили би се резултати истраживања о простирању и развоју геолошких формација у оквиру Карпато-балканске геотектонске јединице, чиме би се дао значајан допринос унапређењу познавања формационе грађе карпато-балканида.

1.2. Синтеза геолошких формација на завршеним листовима Геолошке карте Србије размере 1:50.000

Основни задатак реализације пројекта је припрема урађених и рецензираних геолошких карата и тумача за штампу.

У 2026. години планирана је израда Стратиграфског лексикона за групу листова у југоисточној Србији у склопу карпато-балканске геотектонске јединице и делом српско-македонске масе (такође геотектонска јединица првог реда). Израда ће обухватити анализу мезозојских творевина карбонатне платформе карпато-балканида и кенозојске творевине исте геотектонске јединице и делом српско-македонске масе.

Наставак радова на изради Стратиграфског лексикона представља континуирани рад до адопције свих неформалних формација издвојених током израде друге генерације Основне геолошке карте Србије.

II. ОСНОВНА ИСТРАЖИВАЊА ГЕОЛОШКИХ РЕСУРСА У ОБЛАСТИ ХИДРОГЕОЛОШКИХ, ИНЖЕЊЕРСКОГЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА, ИСТРАЖИВАЊА МЕТАЛИЧНИХ И НЕМЕТАЛИЧНИХ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА

1. Хидрогеолошка истраживања

У 2026. години планира се наставак хидрогеолошких истраживања са циљем израде Основне хидрогеолошке карте размере 1:100.000, као и утврђивања стања, потенцијала и могућности одрживог коришћења ресурса подземних вода и геотермалне енергије на територији Републике Србије.

1.1. Израда Основне хидрогеолошке карте размере 1:100.000

Основна хидрогеолошка карта Републике Србије размере 1:100.000 (у даљем тексту: ОХГК) представља графички и текстуални приказ основних хидрогеолошких карактеристика стенских маса, као и распрострањења обичних, термалних и минералних подземних вода.

Израда ОХГК Републике Србије представља сложен и вишегодишњи истраживачки процес, чија се реализација спроводи по појединачним листовима карте.

Током 2026. године планира се наставак хидрогеолошких истраживања у оквиру израде ОХГК на четири листа, као и започињање хидрогеолошких истраживања на два нова листа, и то:

- лист Куршумлија, X година мониторинг, реамбулација и завршетак радова;
- лист Чачак, VIII година истраживања, наставак истраживања;
- лист Бор, VII година истраживања; наставак истраживања;
- лист Крушевац, IV година истраживања, наставак истраживања;
- лист Инђија, I година истраживања, почетак истраживања;
- лист Алексинац, I година истраживања, почетак истраживања.

Врсте и обим теренских радова биће дефинисани у основним пројектима и анексима пројеката.

1.2. Студијска истраживања

1.2.1. Утицај климатских фактора и површинских вода на квантитет и квалитет подземних вода Војводине

Пројекат обухвата прикупљање података о квалитету и квантитету подземних вода у складу са ФАИР принципима, (скуп смерница за управљање научним и истраживачким подацима, чији је циљ да подаци буду лако претраживи, доступни, интероперабилни и поново употребљиви), као и њихову обраду применом савремених аналитичких и нумеричких метода ради процене будућих нивоа и квалитета подземних вода на подручју истраживања.

Планиране студијске активности за 2026. годину обухватају: допуну података о нивоима подземних и површинских вода у условима прекида континуалног мониторинга применом метода машинског учења; израду линеарног модела; дефинисање периода симулације; развој и верификацију модела машинског учења; теренска истраживања ради утврђивања хидрогеолошких карактеристика истражног подручја; као и узорковање подземних вода.

Завршетак реализације пројекта планиран је за 2027. годину.

1.2.2. Истраживање и идентификација перспективних геотермалних зона у циљу унапређења коришћења плитке и дубоке геотермалне енергије у Србији

Геотермална енергија представља један од најстабилнијих, обновљивих и климатски неутралних извора енергије. Иако постоји више различитих подела, у Европској Унији подела је на дубоку (температура >30 °C, дубина

бушотина >150 m) и плитку геотермалну енергију (температура <30 °C, дубина бушотина <150 m). У Србији је традиционално заступљена примена „дубоке“ геотермалне енергије, док последњих година расте интересовање и за „плитке“ системе, који све више добијају на значају.

Пројектом би се постигла интеграција постојећих и нових података, развила платформа у виду интерактивне веб карте која омогућава просторни преглед и приступ тематским информацијама уз примену иновативних алата за предикцију. Све ово би омогућило ојачавање капацитета за стратешки развој геотермалне енергије у Србији.

У 2026. години планира се започињање пројекта који обухвата прикупљање, ажурирање и систематизацију података о плитким и дубоким геотермалним ресурсима, спровођење теренских истраживања, као и иницијалну фазу анализа за развој дигиталне платформе. У оквиру пројекта предвиђена је и пилот-анализа, која подразумева избор и детаљну анализу пилот-подручја (град Врање), ради демонстрације могућности примене плитке и дубоке геотермалне енергије, као и подизања свести и унапређења планирања њене примене.

Реализација Студије се планира у вишегодишњем периоду.

2. Инжењерскогеолошка истраживања

Инжењерскогеолошка истраживања се изводе у циљу израде инжењерско-геолошких карата, утврђивања стања, састава, својстава и инжењерскогеолошких карактеристика стена и тла, као и одређивања геотехничких особина тла за потребе планирања намене простора и оцене погодности терена за изградњу, као и истраживања ради заштите животне средине. Један од главних резултата ових истраживања између осталог је и идентификација и дефинисање геолошких хазарда и ризика.

2.1. Израда основне инжењерскогеолошке карте Републике Србије размере 1:100.000

Основна инжењерскогеолошка карта размере 1:100.000 (у даљем тексту: ОИГК), представља графички и текстуални приказ основних инжењерскогеолошких одлика стенских маса и терена са свим елементима који дефинишу те одлике. На карти се приказују инжењерскогеолошке карактеристике терена, распаднутост и издељеност стенских маса, егзогеодинамички процеси и појаве и ниво воде у терену.

Током 2026. године планира се наставак геолошких истраживања на изради ОИГК Србије размере 1:100.000, на два листа, као и да се започну геолошка истраживања на три нова листа и то:

- лист Сјеница, IV година истраживања, наставак истраживања;
- лист Доњи Милановац, II година истраживања, наставак истраживања;
- лист ОИГК 1:100.000 Књажевац, I година истраживања, почетак истраживања;
- лист ОИГК 1:100.000 Лесковац, I година истраживања, почетак истраживања;

– лист ОИГК 1:100.000 Кучево, I година истраживања, почетак истраживања.

Наведени листови чине функционалну целину са раније обрађеним подручјима и представљају наставак систематских инжењерскогеолошких истраживања, којима се обезбеђује потпуна и методолошки уједначена покривеност територије Републике Србије. Планирана динамика реализације омогућава окончање израде Основне инжењерскогеолошке карте за територију Републике Србије јужно од Саве и Дунава, изузев територије Косова и Метохије.

2.2. Катастар клизишта и нестабилних падина на територији Републике Србије

Савремени геолошки процеси, пре свега процеси нестабилности и еродибилности, представљају крупне проблеме за рационално привредно и урбанистичко планирање и пројектовање. Резултати истраживања по овом пројекту користиће се за потребе привреде у области просторног и урбанистичког планирања, путног и железничког саобраћаја, електропривреде, водoprивреде, пољопривреде и шумарства, рударства, заштите животне средине, цивилне заштите, одбране итд. Овај вишегодишњи пројекат је започет у 2007. години. Катастар клизишта се ради кроз апликацију ГеолИСС и нову андроид апликацију за регистрацију клизишта на терену ГЗС КК.

Циљ овог пројекта је: евиденција клизишта (активна, привремено умирена и фосилна) и нестабилних падина; процена услова и могућности активирања процеса клизања и дефинисање геометрије клизишта (површине и запремине маса које су, или би биле захваћене процесом клизања); процена могуће штете коју би проузроковало активирање процеса клизања; израда геолошких карата хазарда и ризика; утврђивање приоритета за детаљна геолошка истраживања, пројектовање и предузимање превентивних или санационих мера; предлагање увођења превентивних мера које би опасност од активирања процеса клизања свела на најмању меру; проширење информационог система и базе података о клизиштима у Републици Србији; мониторинг, израда пројекта осматрања и контроле процеса клизања.

У 2026. години планира се наставак истраживања, првенствено у урбаним зонама у сарадњи са Сектором за ванредне ситуације.

Пројекат нема временски рок, радиће се континуирано.

2.3. Пројекат успостављања сарадње са јединицама локалне самоуправе у циљу евидентирања клизишта и припреме пројектних задатака инжењерскогеолошких истраживања за санацију клизишта

Пројекат је започет 2022. године са циљем пружања стручне подршке и успостављања сарадње са јединицама локалне самоуправе у области идентификације, евидентирања и праћења клизишта. Основни циљеви пројекта обухватају систематско прикупљање релевантних података, евидентирање и континуирано праћење клизишта, праћење и оцену ефеката спроведених мера санације, као и израду тематских геолошких карата.

У 2026. години планира се наставак реализације пројекта са циљем даљег унапређења сарадње са јединицама локалне самоуправе, јачања капацитета

за благовремено евидентирање и мониторинг клизишта, као и спровођења едукативних и саветодавних активности.

Пројекат се реализује континуирано, без унапред утврђеног временског ограничења, а обим и динамика активности условљени су бројем и садржајем захтева које упућују јединице локалне самоуправе.

2.4. Израда карте сеизмичке рејонизације са истраживањем геолошких услова за одређивање националних параметара према Euro Code-у 8 (EC8-1)

Делови територије Републике Србије испољавају повећану сеизмичку активност због чега се при пројектовању и изградњи објеката морају поштовати правила сеизмичке изградње. Република Србија има сеизмичку карту која је урађена на бази процене и прорачуна на основу догођених земљотреса што не одражава право стање сеизмичности територије Републике Србије. Израда карте сеизмичке рејонизације подразумева инжењерскогеолошка и сеизмичка истраживања у циљу моделирања терена за одређивање националних параметара који су неопходни за анализу и одређивање реалних сеизмичких утицаја на терен и објекте сходно Euro Code 8 (EC8-1). Овако урађена карта практично представља основу за израду карте хазарда и ризика од земљотреса. Правилна намена простора и сигурна градња објеката у складу са стварним степеном сеизмичности терена представља превенцију догађајима какви су се десили почетком 2023. године у Турској и Сирији.

С обзиром на важеће стандарде у овој области, неопходно је урадити нову карту сеизмичког хазарда, и извршити рејонизацију и моделирање терена за одређивање националних параметара неопходних за анализу и одређивање реалних сеизмичких утицаја на објекте. Постојање званичне Карте сеизмичког хазарда омогућује несметану примену важећих европских стандарда EC8-1 у пројектовању и изградњи објеката.

Сврха инжењерскогеолошких истраживања је утврђивање основних типова сеизмичких модела тла и рејонизација територије Републике Србије према њима.

Прва фаза истраживања, израда Прелиминарне карте сеизмичке рејонизације територије Републике Србије, представљала је комплексан кабинетски истражни процес рејонирања терена према критеријумима које прописује EC8, а који су уграђени у методологију одређивања сеизмичког хазарда. Они представљају геодинамичке моделе терена дефинисане битним својствима: брзином смичућих (секундарних) таласа, густином (запреминска тежина и порозност), гранулометријским саставом, индексом пластичности и параметрима који описују механичко понашање природне средине добијеним опитима SPT (стандардни пенетрациони тест).

У периоду од 2018. до 2025. године истраживања по овом пројекту нису вршена из разлога недостатка финансијских средстава.

За 2026. годину предлаже се да се изврши корекција прелиминарне сеизмоинжењерскогеолошке карте – кабинетска обрада података до почетка и уговарања теренских радова. Корекција би се вршила на основу података са постојећих листова ОИГК који су дигитализовани.

2.5. Израда геолошке карте хазарда и ризика

Брзо и рационално решење за добијање информација о опасности од клизања у одређеној области представља тзв. зонирање хазарда клизања. Карте хазарда, односно карте осетљивости на клизање првенствено служе за индикацију релативне опасности од клизања унутар неког подручја.

Ове карте представљају стручну основу за просторно и урбанистичко планирање, управљање ризицима, избор локација за изградњу и дефинисање приоритета превентивних и санационих мера, као и за потребе заштите становништва и инфраструктуре.

Током 2025. године завршени су радови на листу ОИГК Алексинац.

У 2026. години планирана је израда карте хазарда на листу ОИГК Горњи Милановац.

Реализација пројекта планирана је као вишегодишњи процес, уз постепено проширивање обухвата и континуирано унапређење методологије сходно расположивим подацима и потребама корисника.

2.6. Израда геолошких подлога за потребе израде Просторних планова од интереса за Републику Србију

Геолошке подлоге за просторне планове имају за циљ да обезбеде рационална и одржива планска решења при утврђивању намене и коришћења простора, као и при избору локација за изградњу планираних објеката. Оне се заснивају на синтези релевантних података о природној средини, који обухватају кључне геолошке карактеристике (инжењерскогеолошке, хидрогеолошке, сеизмичке и карактеристике у погледу ресурса минералних сировина), као и геоморфолошке, педолошке, биолошко-еколошке, климатске и друге природне факторе.

У 2026. години очекује се повећан обим захтева за израду геолошких подлога за потребе просторног планирања, те ће се ова активност реализовати сходно исказаним потребама јединица локалне самоуправе и Агенције за просторно планирање. Динамика и обим израде биће усаглашени са надлежним институцијама, сходно роковима и фазама израде просторних планова.

3. Истраживање минералних сировина

У 2026. години планира се наставак геолошких истраживања металичних, неметаличних и енергетских минералних сировина, са циљем утврђивања њиховог постојећег стања, идентификације нових потенцијалних лежишта, спровођења општих металогенетских истраживања територије Републике Србије, као и геолошко-економске процене ресурса и резерви минералних сировина Републике Србије.

3.1. Општи пројекти

Предвиђена је реализација геолошких истраживања на изради металогенетских карата размере 1:50.000 применом метода основних геолошких истраживања (теренска, кабинетска, лабораторијска истраживања). Резултати изведених геолошких истраживања подразумевају и њихово обраду у ГИС формату, што омогућава јаснији увид у потенцијалност подручја и ствара основ за прецизнију геолошко-економску оцену ресурса минералних сировина Републике Србије. Реално сагледавање

геолошко-економског потенцијала минерално-сировинског комплекса извршиће се систематизацијом података по унапред утврђеним критеријумима.

3.2. Израда металогенетске карте размере 1:50.000

Металогенетске карте размере 1:50.000 (у даљем тексту: МК) представљају графички приказ размештаја лежишта чврстих минералних сировина условљен геолошким развојем испитиваног подручја. Основу за израду металогенетских карата представља формациона карта.

Током 2026. године планира се наставак геолошких истраживања на изради МК, на шест листова, израда Тумача и финализација карата на два листа, као и да се започну геолошка истраживања на два нова листа и то:

- лист Пријеполје 1, завршетак истраживања;
- лист Пријеполје 3,4, завршетак истраживања;
- лист Ужице 3, наставак истраживања;
- лист Ужице 4, наставак истраживања;
- лист Жагубица 4, IV наставак истраживања;
- лист Ужице 2, IV наставак истраживања;
- лист Сјеница 1, III наставак истраживања;
- лист Сјеница 3 и Пећ 1, III наставак истраживања;
- лист Ужице 1, I година истраживања, почетак истраживања и
- лист Зајечар 1, I година истраживања, почетак истраживања.

Радови на листовима Пријеполје 1, Пријеполје 3 и Пријеполје 4 улазе у завршну годину истраживања и обухватају израду тумача и финализацију геолошких карата. Истраживачке активности на листовима Ужице 2, Ужице 3, Ужице 4, Жагубица 4, Сјеница 1, Сјеница 3 и Пећ 1 настављају се у складу са планираним програмом. У 2026. години планирано је покретање геолошких истраживања на новим листовима Ужице 1 и Зајечар 1, за које су претходно израђене формационе карте.

3.3. Истраживања металних минералних сировина

Истраживања металних минералних сировина обухватају: аналитичко истраживање нових појава и лежишта металних минералних сировина, дефинисање потенцијалности геолошких средина, као и сагледавање могућности за повећање укупне потенцијалности ресурса металогенетских области и лежишта Републике Србије по питању злата, сребра, мангана, хрома, молибдена, волфрама, живе, урана, бакра, олова, цинка, антимона, калаја и других металних минералних сировина.

3.3.1. Геолошко-металогенетска изучавања подручја дуж нових путних праваца – коридора у Републици Србији – наставак истраживања

Основни циљ реализације пројекта јесте прикупљање значајних геолошких података, уз минимална финансијска улагања, са локалитета који се откривају током извођења грађевинских радова у оквиру изградње путне и

друге инфраструктуре. Прикупљени геолошки подаци користе се ради идентификације нових појава, као и прецизнијег дефинисања и допуне већ познатих појава минералних сировина. Пројекат је започет 2016. године.

Наставак геолошких истраживања у 2026. години условљен је динамиком извођења планираних грађевинских радова. Планира се спровођење геолошких истраживања која ће пратити реализацију инфраструктурних пројеката од регионалног и локалног значаја, и то на Коридору 11, на деоници пута Пожега – Дуга Пољана – Бољаре, на брзој саобраћајници Пожега – Котроман, ауто-путу Ниш – Мердаре, Шумадијском коридору, Ђердапском коридору (деонице Голубац – Брза Паланка и Кладово – Неготин), државном путу Параћин – Зајечар – Неготин, као и на другим локалним путним правцима чије трасе пролазе кроз геолошки интересантна подручја.

Разрада и реализација других пројеката који ће бити покренути током 2026. године вршиће се на основу посебних захтева или решења надлежног министарства. Реализација пројекта планира се као вишегодишњи процес.

3.3.2. Прогнозно-металогенетска и геолошко-економска оцена ресурса и резерви металних минералних сировина Србије – Подпројекат б (допуна података)

Успешно геолошко прогнозирање присуства лежишта металних минералних сировина, на територији Републике Србије, није могуће извршити без систематичног сагледавања геолошког и економског потенцијала металног минерално-сировинског комплекса, односно његове геолошко-економске оцене, на основу које ће се урадити дугорочна стратегија геолошких истраживања.

Имајући у виду значај поменутих геолошких активности као допуна пројекта, планира се спровођење пописа свих лежишта и појава металних минералних сировина које су досадашњим истражним радовима од 2010–2024. године, уочене на територији Републике Србије.

За 2026. годину планира се прикупљање свих расположивих геолошких информација металних минералних ресурса на територији Републике Србије, тј. допуна са новим подацима.

Израда појединачних извештаја радиће се на основу посебних захтева или решења Министарства. Реализација Пројекта се планира у вишегодишњем периоду.

3.4. Истраживања неметалних минералних сировина

Дефинисање геолошког и економског потенцијала неметалног минерално-сировинског комплекса Републике Србије путем реалног сагледавања одговарајућих фактора и показатеља, омогућиће геолошко прогнозирање присуства лежишта минералних сировина на њеној територији и израду дугорочне стратегије њихових геолошких истраживања.

3.4.1. Прогнозно-металогенетска и геолошко-економска оцена ресурса и резерви неметалних минералних сировина Србије – Подпројекат б (допуна података)

У даљој фази наставка реализације пројекта, као допуна пројекта, планира се спровођење пописа свих лежишта и појава неметаличних минералних сировина које су уочене на њеној територији Републике Србије.

Рад на овом пројекту обухвата систематизацију свих релевантних и доступних података према унапред дефинисаним критеријумима и израду одговарајуће базе података у којој су приказани резултати претходних истраживања.

За 2026. годину планирано је прикупљање свих расположивих геолошких информација неметаличних минералних ресурса на територији Републике Србије, тј. допуна са новим подацима.

Израда појединачних извештаја радиће се на основу посебних захтева или Решења Министарства. Реализација Пројекта се планира у вишегодишњем периоду.

3.5. Истраживања енергетких минералних сировина

3.5.1. Геофизичка истраживања неогених басена (лубничко-звезданског лежишта) за потребе истраживања лежишта угља

Пројекат представља наставак дубоких геоелектричних испитивања у угљоносним басенима Србије, који је у континуитету трајао од 2006. године до 2012. године. Током наведеног времена радови су изведени на Вршкој чуки, Сокобањском и Деспотовачком басену и басену Бигренице.

Циљ истраживања је одређивање дубине до базе седимената Лубничког угљоносног басена применом геоелектричних метода.

У 2026. години наставиће се геоелектрична испитивања, са истим циљем одређивања просторног положаја андезита у ободним деловима басена ради дефинисања просторног положаја угљених слојева. Реализација Пројекта се планира у периоду од 2023. до 2027. године.

III. ИЗРАДА ПРОЈЕКТА И СТУДИЈА ИЗ ОБЛАСТИ ГЕОДИВЕРЗИТЕТА И ГЕОЕКОЛОГИЈЕ

За геоеколошка истраживања планирани су пројекти и студије који се односе на заштиту животне средине у области истраживања и коришћења геолошких ресурса, као и заштиту геолошких вредности, реткости и објеката који могу бити интересантни са аспекта геонаслеђа.

1. Геохемијска карта Србије размере 1:500.000

Геохемијска карта Републике Србије 1:500.000 (stream, overbank и floodplain седименти) представља континуитет геолошких и геохемијских истраживања на простору Републике Србије. Испитивани седименти представљају репрезент композитног материјала свих стена сливног подручја. Реализацијом пројекта биће утврђене концентрације есенцијалних, потенцијално токсичних, токсичних и канцерогених елемената у седиментима Србије. Резултати истраживања су примењиви апликативно (истраживање лежишта минералних сировина, и дефинисање животно угрожених простора) и теоријски (формирање геохемијске базе података).

Током 2026. године ће се урадити геохемијско картирање, узорковање и анализа седимената чији су реципијенти Дунав (слив Колубаре, Саве и

Дунава (без Војводине) на површини од око 14.000 km². Реализација анекса пројекта ће се одвијати према препорукама које су дате у Основном пројекту из 2016. године. Узорци stream, overbank или floodplain седимената биће прикупљани са две дубине: 0–10 cm и 75–100 cm. Узорци треба да буду репрезентативни за сливно подручје. Сваки узорак се састоји из 10 подзорака. Прецизан обим радова ће бити дефинисан у анексу Пројекта. Након обраде, узорци ће бити седиментолошки и гранулометријски анализирани у лабораторијама Геолошког завода Србије. Такође, репрезентативни узорци ће бити хемијски анализирани у лабораторији која са обавезним стандардом истраживања гарантује аналитичку компетентност и поузданост.

До коначне реализације Пројекта потребно је да се прикупе и лабораторијски анализирају и обраде седименти преосталих водотокова. Предвиђено време за коначну реализацију Пројекта Геохемијска карта Републике Србије 1:500.000 (stream, overbank и floodplain седименти) је 2027. година.

2. Геохемијска карта карта Србије 1:50.000

Израда Геохемијске карте Републике Србије 1:50.000 (stream, overbank и floodplain седименти) представља наставак геолошких и геохемијских истраживања започетих 2024. године. Испитивани седименти представљају репрезент композитног материјала свих стена сливног подручја. Реализацијом пројекта биће утврђене и концентрације есенцијалних, потенцијално токсичних, токсичних и канцерогених елемената у седиментима Србије. Резултати истраживања су примењиви апликативно (истраживање лежишта минералних сировина, и дефинисање животно угрожених простора) и теоријски (формирање геохемијске базе података).

Узорци overbank или floodplain седимената биће прикупљани са две дубине: 0–10 cm и 75–100 cm. Током реализације пројекта ће бити детаљније прикупљани историјски седименти (алтернативно суво сејање stream седименти,). Узорци треба да буду репрезентативни за сливно подручје које ће бити обухваћено истражним радовима. Сваки узорак се састоји из десет подзорака. Прецизан обим радова ће бити дефинисан у анексу Пројекта.

Након обраде, узорци ће бити седиментолошки и гранулометријски анализирани у лабораторијама Геолошког завода Србије. Репрезентативни узорци ће бити хемијски анализирани у лабораторији која са обавезним стандардом истраживања гарантује аналитичку компетентност и поузданост.

У претходној фази истраживан је простор Топографске карте 1:50.000 са листа Ужице 4.

Током 2026. године планирано теренско истраживање и узорковање на око 550 km² терена са простора листа Ужице 3.

Прецизан обим радова ће бити дефинисан у анексу Пројекта.

3. Геонаслеђе и геодиверзитет Србије

У Србији постоји велики број геолошких објеката, читави комплекси геолошких ентитета од посебног научног значаја, реткости и лепоте, који су репрезентативни за подручје Србије.

Циљ пројекта је да се анализирају објекти геолошког наслеђа који осликавају важне моменте у развоју земљине коре на територији Србије како би се овим појавама, облицима и процесима посветила посебна пажња у друштву, а истовремено заштитили од даљег пропадања. Општи циљ Пројекта је могућност повезивање у функционалну целину са другим објектима геонаслеђа у Србији. Значај превазилази локални карактер и интересантан је у смислу сагледавања геолошког развоја.

Задатак Пројекта је утврђивање актуелног стања геолошких знаменитости на одређеним локалитетима у Србији. Пројектом би се омогућило издвајање/предлагање објеката геонаслеђа (локални, национални, међународни) за уношење у Инвентар геонаслеђа, односно, могућност формирања ГЕО парка, као највишег нивоа у хијерархији заштите геонаслеђа.

У Пројекту су дате геолошке карактеристике за сваки објекат са критеријумима вредновања. Истражени објекти су репрезентативни и инструктивни. Седименти већине анализираних геолошких објеката на овом простору имају јасно дефинисане литолошке и генетске карактеристике у односу на подину и повлату.

Циљ пројекта је систематска анализа објеката геолошког наслеђа који представљају кључне елементе у развоју Земљине коре, ради афирмације њиховог научног и друштвеног значаја и обезбеђивања мера заштите усмерених на спречавање њиховог даљег пропадања.

У 2026. години на пројекту Геонаслеђе и геодиверзитет Србије предвиђено је да се анализирају геообјекти на ширем простору Пчињског округа. На овом простору постоји велики број геолошких локалитета, читави комплекси геолошких ентитета од посебног научног значаја, који су репрезентативни за ово подручје. Анализирали би се: протерозојски и палеозојски комплекси, тријаски и кредни седименти са макрофауном и еоценски седименти са остацима биљака.

Добијени резултати биће приказани у Годишњем извештају који садржи геолошки приказ геообјеката као и критеријуме вредновања са оценом за сваки објекат.

IV. ИЗРАДА БАЗА ПОДАТАКА И ОСТАЛЕ СТРУЧНЕ АКТИВНОСТИ

ГеолИСС се као пројекат Министарства рударства и енергетике развија више од десет година. Циљ оваквог информационог система је формирање јединствене објектно-оријентисане базе података за дигитално архивирање геолошких података и информација и обезбеђење савремене и ефикасне информационе основе за обављање свих активности везаних за планирање, пројектовање и одлучивање у области геологије.

1. Унос података регионалих геолошких истраживања у ГеолИСС

У оквиру регионалних геолошких истраживања радиће се дигитализација и векторизација за листове геоморфолошке карте 1:100.000, затим дигитализација и векторизација завршених пројеката ГК 1:50.000 (листови који су рађени пре формирања информационог система), као и ажурирање података у оквиру ГеолИСС-а.

У 2026. години наставља се унос у базу података континуирано.

2. Унос података појавама и лежиштима минералних у ГеолИСС

На подручју Републике Србије се налази релативно велики број лежишта и појава минералних сировина. Реално сагледавање геолошких карактеристика и приказ бројних информација о њиховом просторном и металогенетском положају, условима формирања и др. показатељима представља основу за планирање нових геолошко-рударских активности, односно налази се у основи израде дугорочне стратегије њихових даљих истраживања.

У 2026. години наставља се унос у базу података континуирано.

3. Унос података хидрогеолошких истраживања у ГеолИСС

Претходних година прикупљен је велики број података о извориштима за јавно водоснабдевање, појавама термалних и минералних вода, као и о водним појавама и објектима евидентираним током израде Основне хидрогеолошке карте и Прелиминарне основне хидрогеолошке карте Републике Србије размере 1:100.000 (у даљем тексту: Прелиминарна ОХГК). С обзиром на то да наведени подаци представљају јединствени и динамички систем, неопходно је њихово континуирано ажурирање и допуњавање новоприкупљеним хидрогеолошким подацима, ради обезбеђивања потпуности, актуелности и функционалности базе података у оквиру ГеолИСС.

Предвиђено је да се овај пројекат ради непрекидно. У наредном периоду би се вршила анализа и актуелизација хидрогеолошких података из урађених листова ОХГК и њихово финално усаглашавање са формом ГеолИСС, са циљем да се дође до модалитета усаглашавања форме Хидрогеолошког катастра Републике Србије (приказане кроз радове у току 2018. и 2019. године) и до модалитета стандардизације приказа података кроз Прелиминарну ОХГК (урађену 2017. године), као припрему за усаглашавање са формом ГеолИСС-а.

У 2026. години наставља се унос у базу података континуирано.

4. Унос података инжењерскогеолошких истраживања у ГеолИСС

У базу података врши се унос инжењерскогеолошких података прикупљених током израде Основне инжењерскогеолошке карте размере 1:100.000 (ОИГК), Катастра клизишта и нестабилних падина територије Републике Србије, пројекта Израде Карте геолошких хазарда итд. С обзиром на то да инжењерскогеолошки подаци представљају саставни део јединствене базе података, неопходно је њено континуирано ажурирање и допуњавање новоприкупљеним инжењерскогеолошким подацима.

Ова активност је планирана као трајан процес. У наредном периоду спроводиће се систематска анализа и актуелизација инжењерскогеолошких података са већ урађених листова ОИГК, њихово финално усаглашавање са структуром и форматима ГеолИСС-а, као и дефинисање модалитета усклађивања форме Инжењерскогеолошког катастра Републике Србије и стандардизације начина приказа података у оквиру Прелиминарне ОИГК, као припреме за њихову пуну интеграцију у ГеолИСС.

У 2026. години наставља се унос у базу података континуирано.

V. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА

Финансијска средства за спровођење овог програма обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2026. годину („Службени гласник РС”, број 108/25), раздео 54, Геолошки завод Србије; Програм 0503 – Управљање минералним ресурсима; функција 440 – Рударство, производња и изградња; Пројекат 0002 – Геолошка истраживања, у укупном износу од 390.619.000,00 динара.

Извори финансирања за раздео 54:

01 Општи приходи и примања буџета 390.619.000,00 динара;

Средства су планирана на следећим економским класификацијама:

411 – плате, додаци и накнаде запослених (зараде) у износу од 238.627.000,00 динара;

412 – социјални доприноси на терет послодавца у износу од 36.152.000,00 динара;

413 – накнаде у натури у износу од 650.000,00 динара;

414 – социјална давања запосленима у износу од 2.600.000,00 динара;

415 – накнада трошкова за запослене у износу од 13.900.000,00 динара;

416 – награде запосленима и остали посебни расходи у износу од 6.465.000,00 динара;

421 – стални трошкови у износу од 23.985.000,00 динара;

422 – трошкови путовања у износу од 11.340.000,00 динара;

423 – услуге по уговору у износу од 33.559.000,00 динара;

424- специјализоване услуге у износу од 200.000,00 динара;

425 – текуће поправке и одржавање у износу од 4.180.000,00 динара;

426 – материјал у износу од 7.310.000,00 динара;

462 – дотације међународним организацијама у износу од 650.000,00 динара;

482 – порези, обавезне таксе, казне, пенали и камате у износу од 600.000,00 динара;

483 – новчане казне и пенали по решењу судова у износу од 1.000,00 динара

512 – машине и опрема у износу од 10.000.000,00 динара;

515 – нематеријална имовина у износу од 400.000,00 динара.

VI. ИЗВОЂЕЊЕ И НАДЗОР ОСНОВНИХ ГЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА

Извођење основних геолошких истраживања обавља Геолошки завод Србије у складу са чл. 14–20. Закона о рударству и геолошким истраживањима.

Министарство надлежно за послове геолошких истраживања, у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима, врши стручни надзор над извођењем основних геолошких истраживања.

VII. ДИНАМИКА ИЗВОЂЕЊА РАДОВА

Завршетак реализације Годишњег програма основних геолошких истраживања за 2026. годину је предвиђен до краја децембра 2026. године. Геолошки завод Србије доставља извештај о реализацији пројеката основних геолошких истраживања, према годишњем програму за 2026. годину, надлежном министарству до краја јануара 2027. године.